

Research Article

Local names Oleaceae, Rosaceae, Salicaceae, Tiliaceae, Ulmaceae trees in Iran¹

Ghassem Habibi Bibalani

Associate professor, Department of Natural Resources, Shabestar Branch, Islamic Azad University, Shabestar, Iran (**Corresponding Author**). habibibibalani@gmail.com

Fatemeh Mousazadeh Sayadmahaleh

Masters, Persian Literature, Shabestar Branch, Islamic Azad University, Shabestar, Iran. mosazadeh.f@gmail.com

Abstract

Background: One of the types of social studies is the study of the indigenous languages of a region, which is a direct relationship with the relations of the members of a community who were in contact with each other in different eras. Since trees and shrubs have played an important role in the daily life of human societies, so has the need to use specific names for them in societies.

Methods: In this study, we tried to survey different areas of Gilan, Mazandaran and Golestan provinces and conduct interviews also to study the authoritative sources of local names of trees and shrubs in the Oleaceae, Rosaceae, Salicaceae, Tiliaceae, Ulmaceae trees.

Results: In this study, 106 local names for the trees of the genus Oleaceae (10 local names), Rosaceae (43 local names), Salicaceae (25 local names), Tiliaceae (6 local names) and Ulmaceae (22 local names) in Iran, which are mainly the names used in the three provinces of Gilan, Mazandaran and Golestan in different dialects, were recorded.

Conclusion: Since in many of these areas the local language is fading for various reasons, the collection and registration of these local tree names is very importance.

Keywords: Local name, Trees, Gilan Province, Mazandaran Province, Golestan Province.

1. **Received:** 2020/09/25 ; **Accepted:** 2021/05/04

**Copyright © the authors

<http://sjoapb.journal.qom-iau.ac.ir>

نام‌های محلی درختان تیره‌های زیتون، گلسرخیان، بیدیان، نمداریان و ناروتیان در ایران^۱

فاسم حبیبی بی‌بالانی | دانشیار، گروه کشاورزی و منابع طبیعی، واحد شبستر، دانشگاه آزاد اسلامی، شبستر، ایران (نویسنده مسئول).
habibibalani@gmail.com

فاطمه موسی‌زاده صیاد محله | کارشناسی ارشد ادبیات فارسی، واحد شبستر، دانشگاه آزاد اسلامی، شبستر، ایران. mosazadeh.f@gmail.com

چکیده

هدف: یکی از انواع مطالعات اجتماعی، مطالعات زبان‌های بومی یک منطقه می‌باشد که رابطه مستقیمی با روابط اعضای تشکیل‌دهنده یک جامعه داشته و در دوران‌های مختلف از طریق آن در ارتباط با هم قرار داشتند. از آنجایی که در زندگی روزمره جوامع انسانی درختان و درختچه‌ها دارای نقش مهمی بوده‌اند، به همان میزان نیاز به بکارگیری اسامی خاص برای آنها در جوامع ایجاد شده است.

مواد و روش‌ها: در این تحقیق با مراجعه حضوری به مناطق مختلف استان‌های گیلان، مازندران و گلستان و انجام مصاحبه و نیز بررسی منابع معتبر، اسامی محلی درختان و درختچه‌ها در تیره‌های زیتون، گلسرخیان، بیدیان، نمداریان و ناروتیان ثبت گردید.

نتایج: در این تحقیق ۱۰۶ نام محلی برای درختان تیره‌های زیتون (۱۰ نام محلی)، گلسرخیان (۴۳ نام محلی)، بیدیان (۲۵ نام محلی)، نمداریان (۶ نام محلی) و ناروتیان (۲۲ نام محلی) در ایران که عمدتاً اسامی مورد استفاده در سه استان گیلان، مازندران و گلستان در لهجه‌های مختلف گویشی می‌باشند، ثبت شد.

نتیجه‌گیری: از آنجایی که در بسیاری از مناطق مورد مطالعه زبان محلی به دلایل مختلف در حال کم رنگ شدن می‌باشد، جمع‌آوری و ثبت اسامی محلی درختان دارای اهمیت ویژه‌ای می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: نام محلی، درختان، استان گیلان، استان مازندران، استان گلستان.

۱. مقدمه

زبانی که اعضای مختلف یک جامعه کوچک به صورت محلی و بومی تکلم می‌کنند، زبان بومی گفته می‌شود و مطالعه این گویش‌ها یکی از شاخه‌های مطالعات زبانی از گروه زبان‌شناسی اجتماعی می‌باشد که ریشه در فرهنگ و سنت هر قوم که با آن گویش سخن می‌گوید، دارد (۱). از آنجایی که اغلب گویش‌های بومی مناطق مختلف، ریشه در روستاها و گروه‌های کوچک اجتماعی دارد، از این رو اسامی درختان و درختچه‌ها در آن به عنوان یکی از موارد غیر قابل جداسازی و اجتناب است. از آنجایی که استان‌های گیلان، مازندران و گلستان دارای خرده فرهنگ‌های متفاوت و نیز تنوع گویشی و لهجه‌های مختلف، ولی دارای منشاء مشترک بوده و در دوره‌های مختلف طبق شرایط خاص تاریخی، زندگی ساکنان در نقاط مختلف این استان دچار تغییر و دگرگونی کلی و در بخشی موارد جزئی شده است (۲)، در ایجاد این تغییرات کلی و جزئی در گویش زبانی بین این استان‌ها عوامل مختلفی می‌تواند تاثیرگذار باشد، از جمله آنها می‌توان به مهاجرت‌های اجباری و یا اختیاری، دادوستدهای متفاوت با مناطق همجوار در جنوب رشته کوه البرز، موقعیت جغرافیایی و همسایگی جغرافیایی با دیگر زبان‌ها و شیوه زندگی که همان زندگی در مناطق کوهستانی یا مناطق جلگه‌ای می‌باشد، نام برد (۳). این عوامل تغییردهنده در گویش مکان‌های مختلف این استان‌ها باعث تفاوت زبانی در اقوام مختلف در قسمت‌های مختلف این مناطق شده که این تغییرات به ناچار بر روی اسامی محلی درختان نیز موثر بوده و باعث ایجاد نام‌های محلی مختلف در مکان‌های متفاوت برای یک درخت و یا درختچه شده است. از آنجایی که گویش‌های مختلف در ایران به خصوص در این استان‌ها، به دلایل مختلف به سرعت در حال تغییر است، این تغییرات بر اسامی مختلف و محلی برای درختان نیز اثر کرده و به این علت مطالعه و ثبت ویژگی‌های این اسامی محلی به منظور ماندگاری و جلوگیری از فراموش شدن آنها در نسل‌های آینده اهمیت بسیاری دارد. درختان غیر مشمر و جنگلی در مناطق مختلف کشور، به ویژه در بخش شمالی رشته کوه البرز از آستارا در استان گیلان تا گلی داغی در شرق استان گلستان قرار دارند که در آن درختان و درختچه‌های متفاوتی به صورت خودرو می‌روید.

هدف پژوهش حاضر شناسایی و ثبت اسامی مختلف مورد استفاده برای درختان، درختچه‌ها و بوته‌ها در مناطق مختلف استان‌های گیلان، مازندران و گلستان از آستارا تا رامیان می‌باشد که در این میان درختان و درختچه‌هایی که براساس بررسی منابع، در مناطق خارج از این استان‌ها دارای اسامی محلی بودند نیز ثبت گردید.

۲. روش تحقیق

تحقیق حاضر با روش میدانی و بررسی منابع انجام شده و با وجود اینکه همه محققان این پژوهش آشنایی کامل با زبان و گویش گیلکی دارند، با این وجود برای تعیین دقیق معادل فارسی لغات و مدخل‌های مربوط به درخت در گویش‌های مختلف محلی، اقدام به مصاحبه با گویش‌وران این زبان (به ویژه افراد داری سن بالای ۶۰ سال) گردید. تمام واژه‌ها و اصطلاحات این تحقیق مربوط به مهم‌ترین واژه‌ها و اصطلاحات مربوط به درختان، درختچه‌ها و بوته‌های درختان تیره‌های زیتون، گلسرخیان، بیدیان، نمداریان و نارونیان در مناطق مختلف گیلان، مازندران و گلستان می‌باشند. البته در بررسی منابع، برای برخی از درختان نام‌های محلی در دیگر مناطق سه استان شمالی مشاهده گردید که در این مجموعه قرار گرفت. در این تحقیق تلاش شد اسامی محلی درختان مختلف در مناطق گوناگون از رامیان تا آستارا برای درختان تیره‌های زیتون، گلسرخیان، بیدیان، نمداریان و نارونیان ثبت گردد. بر همین اساس اسامی درختان به زبان تبری، گیلکی، دیلمی، تالشی و ترکی جمع‌آوری شد.

۲-۱. تیره‌های گیاهی مورد مطالعه

تیره زیتون^۱: تیره‌ای از نعناسانان درختی، درختچه‌ای یا بالارونده که شامل زیتون و خویشاوندان آن می‌شود (۴).

تیره گل‌سرخ، گلسرخیان، رزاسه^۲: یکی از تیره‌های گیاهی از راسته گل‌سرخ‌سانان است (۵).

بیدیان^۳: تیره‌ای از گیاهان گلدار هستند (۶).

نمداریان یا زیرفونیان^۴: نامی است که به تیره‌های گیاهان گلدار شامل درخت نمدار داده شده است.

نارونیان^۵: تیره‌ای از گل‌سرخ‌سانان درختی یا درختچه‌ای همیشه سبز یا خزان‌دار است با پانزده سرده و ۲۰۰ گونه که در نواحی معتدل شمالی می‌رویند (۷).

1. Oleaceae
2. Rosaceae
3. Salicaceae
4. Tiliaceae
5. Ulmaceae

۳. یافته‌های تحقیق

اِرقی/ *erghi*

نام علمی: *Cotoneaster recemiflor* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: شیر خشت

منطقه مورد استفاده: منجیل

معرفی: گونه درختی که به صورت درختچه‌هایی در نقاط کوهستانی، خشک و استپی نقاط مرتفع بعضی از نواحی جنگل‌های شمال (تا ۲۴۰۰ متر) رشد می‌کند.

آزاردار/ *azar dar*

نام علمی: *Zelkova Carpinifolia pall* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: درخت آزاد

منطقه مورد استفاده: لاهیجان

معرفی: گونه درختی که مخصوص نواحی کم ارتفاع تا ۱۵۰۰ متر جنگل‌های شمال بوده و به صورت درختان بزرگ دیده می‌شود.

اِزاردار/ *ezar dar*

نام علمی: *Zelkova Carpinifolia pall* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: درخت آزاد

منطقه مورد استفاده: مازندران و گرگان

معرفی: گونه درختی که مخصوص نواحی کم ارتفاع تا ۱۵۰۰ متر جنگل‌های شمال بوده و به صورت درختان بزرگ دیده می‌شود.

ازگیل/ *ezgil*

نام علمی: *Mespilus germanica* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: ازگیل

منطقه مورد استفاده: آستارا

معرفی: گونه درختی که به صورت درختان کوچک یا درختچه‌های خاردار در سراسر جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۰۰۰ متر وجود دارد.

اسپیدار/ *espidar*

نام علمی: *Populus capsica* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: سفید پلت

منطقه مورد استفاده: گرگان و مازندران

معرفی: گونه درختی که یکی از درختان اختصاصی ایران و مخصوص جنگل‌های شمال بوده و از جلگه تا ارتفاع ۱۴۰۰ متر دیده شده است.

اسفیدار /esfidae/

نام علمی: *Populus capsica* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: سفید پلت

منطقه مورد استفاده: گرگان و مازندران

معرفی: گونه درختی که یکی از درختان اختصاصی ایران و مخصوص جنگل‌های شمال بوده و از جلگه تا ارتفاع ۱۴۰۰ متر دیده شده است.

اوجا /oja/

نام علمی: *Ulmus carpinifolia* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: اوجا (نارون قرمز)

منطقه مورد استفاده: مازندران، گرگان و نور

معرفی: گونه درختی که مخصوص ارتفاعات کم جنگل‌های شمال ایران بوده، ولی گاهی نیز تا ارتفاع متوسط پیش می‌رود.

آزاد /azad/

نام علمی: *Zelkova Carpinifolia pall* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: درخت آزاد

منطقه مورد استفاده: رشت، رامسر و تنکابن

معرفی: گونه درختی که مخصوص نواحی کم ارتفاع تا ۱۵۰۰ متر جنگل‌های شمال بوده و به صورت درختان بزرگ دیده می‌شود.

آزاردار /azar dar/

نام علمی: *Zelkova Carpinifolia pall* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: درخت آزاد

منطقه مورد استفاده: رودسر

معرفی: گونه درختی که مخصوص نواحی کم ارتفاع تا ۱۵۰۰ متر جنگل‌های شمال بوده و به

صورت درختان بزرگ دیده می‌شود.

آلما/alma/

نام علمی: *Malus Communis* از تیره: Rosaceae

نام فارسی: سیب وحشی

منطقه مورد استفاده: آستارا و ارسباران

معرفی: گونه درختی که به ارتفاع ۱۵-۱۰ متر می‌رسد و در جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان

می‌روید.

آلو/alou/

نام علمی: *Prunus divaricata* از تیره: Rosaceae

نام فارسی: گوجه

منطقه مورد استفاده: لاهیجان، دیلمان و رودسر

معرفی: گونه درختی که به صورت درخت کوچک در جنگل‌های شمال از جلگه تا مرز فوقانی

جنگل به فراوانی یافت می‌شود.

آلوچه/alouche/

نام علمی: *Prunus divaricata* از تیره: Rosaceae

نام فارسی: گوجه

منطقه مورد استفاده: کجور

معرفی: گونه درختی که به صورت درخت کوچک در جنگل‌های شمال از جلگه تا مرز فوقانی

جنگل به فراوانی یافت می‌شود.

آلوکک/alolak/

نام علمی: *Prunus avium* از تیره: Rosaceae

نام فارسی: گیلاس وحشی (آلوکک)

منطقه مورد استفاده: رامیان و زیارت

معرفی: گونه درختی که در اغلب نقاط جنگل‌های شمال ایران از آستارا تا جنگل لوه در

ارتفاعات مختلف می‌روید.

آمبو/ambou/

نام علمی: *Eriobotrya japonica* از تیره: Rosaceae

نام فارسی: ازگیل ژاپونی

منطقه مورد استفاده: گیلان، رودسر و بی بالان

معرفی: گونه درختی که به صورت درختان کوچک یا درختچه‌هایی در اکثر نقاط شمال کشت می‌شود.

بلوش /boloush/

نام علمی: *Rubus sp.* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: تمشک

منطقه مورد استفاده: رودسر

معرفی: این گونه درختی به صورت گیاه بالارونده است که در اکثر نقاط باز جنگل‌های شمال

ایران می‌روید. بعضی از گونه‌های آن خاردار و برخی بدون خار می‌باشد.

بی /bi/

نام علمی: *Salix sp.* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: بید

منطقه مورد استفاده: کردستان

معرفی: گونه درختی که گونه‌های مختلف این جنس به صورت درخت و درختچه دیده می‌شود.

بیدها معمولاً در کنار رودخانه‌ها و باتلاق‌ها و خاک‌های مرطوب سبک خوب رشد می‌کنند.

بید /bid/

نام علمی: *Salix aegyptica* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: بید مشک

منطقه مورد استفاده: در اکثر مناطق ایران

معرفی: گونه درختی که به صورت درختان کوچک در سراسر جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا

۲۵۰۰ متر به طور پراکنده یافت می‌شود.

پده /padeh/

نام علمی: *Populus euphratica* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: پده

منطقه مورد استفاده: سیرجان

معرفی: گونه درختی که در نواحی گرمسیر ایران مانند بندرعباس، بم، سیستان، خوزستان و

جنگل‌های کردستان می‌روید. همچنین در بعضی از نقاط خشک و استپی شمال نیز مانند خوار،

دامغان و ورامین به خوبی رشد می‌کند.

پی آب /pey ab/

نام علمی: *Populus euphratica* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: پده

منطقه مورد استفاده: دامغان و ورامین

معرفی: گونه درختی که در نواحی گرمسیر ایران مانند بندرعباس، بم، سیستان، خوزستان و جنگل‌های کردستان می‌روید. همچنین در بعضی از نقاط خشک و استپی شمال نیز مانند دامغان و ورامین به خوبی رشد می‌کند.

پی جوب /pay joub/

نام علمی: *Populus euphratica* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: پده

منطقه مورد استفاده: دامغان و ورامین

معرفی: گونه درختی که در نواحی گرمسیر ایران مانند بندرعباس، بم، سیستان، خوزستان و جنگل‌های کردستان می‌روید. همچنین در بعضی از نقاط خشک و استپی شمال نیز مانند دامغان و ورامین به خوبی رشد می‌کند.

تا /ta/

نام علمی: *Celtis australis* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: درخت داغداغان

منطقه مورد استفاده: تهران و خرم‌آباد

معرفی: گونه درختی که در جنگل‌های شمال معمولاً دور از دریا به طور پراکنده دیده می‌شود.

تا دانه/ta daneh/

نام علمی: *Celtis australis* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: درخت داغداغان

منطقه مورد استفاده: لاهیجان و کتول

معرفی: گونه درختی که در جنگل‌های شمال معمولاً دور از دریا به طور پراکنده دیده می‌شود.

تارانقی /taranaghi/

نام علمی: *Populus caspica* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: سفید پلت

منطقه مورد استفاده: رامیان

معرفی: گونه درختی که یکی از درختان اختصاصی ایران و مخصوص جنگل‌های شمال بوده و از جلگه تا ارتفاع ۱۴۰۰ متر دیده شده است.

تَبْرِق/ tabregh/

نام علمی: *Spiraea crenata* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: اسپیره سفید

منطقه مورد استفاده: بیلاقات سوادکوه

معرفی: گونه درختی که به صورت درختچه در بعضی از نقاط مرتفع خشک و استپی و نیز در مرز فوقانی (۲۵۰۰ متر) در جنگل‌های شمال نیز دیده می‌شود.

تبریزی/ tabrizi/

نام علمی: *Populus nigra* Var. *pyramidalis* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: درخت تبریزی

منطقه مورد استفاده: بیشتر نقاط ایران

معرفی: گونه درختی که از جنس صنوبر می‌باشد. این واریته همان درخت تبریزی معمولی است و در ایران کشت می‌شود.

ترش کنس/ torsh kounos/

نام علمی: *Mespilus germanica* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: ازگیل

منطقه مورد استفاده: تنکابن و رامسر

معرفی: گونه درختی که به صورت درختان کوچک یا درختچه‌های خاردار در سراسر جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۰۰۰ متر وجود دارد.

ترش هسی/ torsh hesi/

نام علمی: *Malus Communis* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: سیب وحشی

منطقه مورد استفاده: رامسر و تنکابن

معرفی: گونه درختی که به ارتفاع ۱۵-۱۰ متر می‌رسد و در جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان می‌روید.

تلک/telak/

نام علمی: *Fraxinus excelsior* از تیره: *Oleaceae*

نام فارسی: زبان گنجشک

منطقه مورد استفاده: لاهیجان

معرفی: این گونه درختی به صورت درختان بزرگ در اکثر نقاط جنگل‌های شمال ایران از ارتفاعات متوسط تا فوقانی وجود دارد.

تلکا/telka/

نام علمی: *Pyrus sp.* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: گلابی وحشی

منطقه مورد استفاده: مازندران و گرگان

معرفی: گونه درختی که به صورت درخت یا درختچه‌های خاردار در نقاط مختلف جنگل‌های شمال می‌روید.

تلکوچی/telkochi/

نام علمی: *Fraxinus excelsior* از تیره: *Oleaceae*

نام فارسی: زبان گنجشک

منطقه مورد استفاده: رشت

معرفی: این گونه درختی به صورت درختان بزرگ در اکثر نقاط جنگل‌های شمال ایران از ارتفاعات متوسط تا فوقانی وجود دارد.

تله سه/telese/

نام علمی: *Malus Communis* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: سیب وحشی

منطقه مورد استفاده: مازندران

معرفی: گونه درختی که به ارتفاع ۱۵-۱۰ متر می‌رسد و در جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان می‌روید.

تمش /tomosh/

نام علمی: *Rubus sp* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: تمشک

منطقه مورد استفاده: -

معرفی: این گونه درختی به صورت گیاه بالارونده است که در اکثر نقاط باز جنگل‌های شمال ایران می‌روید. بعضی از گونه‌های آن خاردار و برخی بدون خار می‌باشد.

تمش دونه /tomosh done/

نام علمی: *Rubus sp* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: تمشک

منطقه مورد استفاده: -

معرفی: این گونه درختی به صورت گیاه بالارونده است که در اکثر نقاط باز جنگل‌های شمال ایران می‌روید. بعضی از گونه‌های آن خاردار و برخی بدون خار می‌باشد.

توچ /toch/

نام علمی: *Cydonia oblonga* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: به وحشی

منطقه مورد استفاده: لاهیجان

معرفی: گونه درختی که به صورت درختان کوچک بدون خار هستند و در ارتفاعات مختلف جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان و جنگل لوه گنبد کاووس می‌رویند.

توغ دار /tough dar/

نام علمی: *Celtis australis* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: درخت داغداغان

منطقه مورد استفاده: مازندران

معرفی: گونه درختی که در جنگل‌های شمال معمولاً دور از دریا به طور پراکنده دیده می‌شود.

جل /jal/

نام علمی: *Prunus Laurocerasus* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: جل (غار گیلاس)

منطقه مورد استفاده: نور، کجور و مازندران

معرفی: گونه درختی که در بعضی از نقاط جنگل‌های شمال به صورت درختچه و یا درخت کوچک در نواحی میان‌بند مشاهده می‌شود.

جلی/jali/

نام علمی: *Prunus Laurocerasus* از تیره: Rosaceae

نام فارسی: جل (غار گیلاس)

منطقه مورد استفاده: لاهیجان

معرفی: گونه درختی که در بعضی از نقاط جنگل‌های شمال به صورت درختچه و یا درخت کوچک در نواحی میان‌بند مشاهده می‌شود.

چرم گیله/charm gile/

نام علمی: *Prunus Laurocerasus* از تیره: Rosaceae

نام فارسی: جل (غار گیلاس)

منطقه مورد استفاده: آستارا

معرفی: گونه درختی که در بعضی از نقاط جنگل‌های شمال به صورت درختچه و یا درخت کوچک در نواحی میان‌بند مشاهده می‌شود.

چرم لیوه/charm liveh/

نام علمی: *Prunus Laurocerasus* از تیره: Rosaceae

نام فارسی: جل (غار گیلاس)

منطقه مورد استفاده: گیلان و طوالش

معرفی: گونه درختی که در بعضی از نقاط جنگل‌های شمال به صورت درختچه و یا درخت کوچک در نواحی میان‌بند مشاهده می‌شود.

چنار/chenar/

نام علمی: *Populus nigra* Var. *pyramidalis* از تیره: Salicaceae

نام فارسی: درخت تبریزی

منطقه مورد استفاده: کردستان

معرفی: گونه درختی که از جنس صنوبر می‌باشد. این واریته همان درخت تبریزی معمولی است و در ایران کشت می‌شود.

چوب سید/ chob seyed/

نام علمی: *Olea europaea* از تیره: *Oleaceae*

نام فارسی: زیتون

منطقه مورد استفاده: شاهپسند و اطراف گرگان

معرفی: این گونه درختی در نواحی رودبار و منجیل زیاد کشت می‌شود. همچنین بیشه‌هایی در تپه‌های اطراف بهشهر، علی‌آباد، رامیان و مینو دشت دیده شده است.

چوب نظر/ choub nazar/

نام علمی: *Celtis australis* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: درخت داغداغان

منطقه مورد استفاده: شمیران

معرفی: گونه درختی که در جنگل‌های شمال معمولاً دور از دریا به طور پراکنده دیده می‌شود.

خالودار/ khalou dar/

نام علمی: *Prunus divaricata* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: گوجه

منطقه مورد استفاده: گیلان

معرفی: گونه درختی که به صورت درخت کوچک در جنگل‌های شمال از جلگه تا مرز فوقانی جنگل به فراوانی یافت می‌شود.

خرپنو/ khar panou/

نام علمی: *Cotoneaster recemiflor* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: شیر خشت

منطقه مورد استفاده: سیاه بیشه چالوس

معرفی: گونه درختی که به صورت درختچه‌هایی در نقاط کوهستانی، خشک و استپی نقاط مرتفع بعضی از نواحی جنگل‌های شمال (تا ۲۴۰۰ متر) رشد می‌کند.

خلی/ khali/

نام علمی: *Prunus divaricata* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: گوجه

منطقه مورد استفاده: گیلان

معرفی: گونه درختی که به صورت درخت کوچک در جنگل‌های شمال از جلگه تا مرز فوقانی جنگل به فراوانی یافت می‌شود.

خوج/khouj/

نام علمی: *Pyrus sp.* از تیره: Rosaceae

نام فارسی: گلابی وحشی

منطقه مورد استفاده: گیلان و تنکابن

معرفی: گونه درختی که به صورت درخت یا درختچه‌های خاردار در نقاط مختلف جنگل‌های شمال می‌روید.

خولی/kholi/

نام علمی: *Prunus divaricata* از تیره: Rosaceae

نام فارسی: گوجه

منطقه مورد استفاده: گیلان

معرفی: گونه درختی که به صورت درخت کوچک در جنگل‌های شمال از جلگه تا مرز فوقانی جنگل به فراوانی یافت می‌شود.

داغداغان/daghdaghan/

نام علمی: *Celtis australis* از تیره: Ulmaceae

نام فارسی: درخت داغداغان

منطقه مورد استفاده: گرگان و ارسباران

معرفی: گونه درختی که در جنگل‌های شمال معمولاً دور از دریا به طور پراکنده دیده می‌شود.

راجی/raji/

نام علمی: *Populus nigra Var. pyramidalis* از تیره: Salicaceae

نام فارسی: درخت تبریزی

منطقه مورد استفاده: همدان

معرفی: گونه درختی که از جنس صنوبر می‌باشد. این واریته همان درخت تبریزی معمولی است و در ایران کشت می‌شود.

زبان گنجشک/zaban gonjeshk/

نام علمی: *Fraxinus excelsior* از تیره: Oleaceae

نام فارسی: زبان گنجشک

منطقه مورد استفاده: خارج از استان‌های شمالی ایران

معرفی: این گونه درختی به صورت درختان بزرگ در اکثر نقاط جنگل‌های شمال ایران از ارتفاعات متوسط تا فوقانی وجود دارد.

zam/زم

نام علمی: *Ulmus glabra Huds* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: ملج (نارون سفید)

منطقه مورد استفاده: آستارا

معرفی: گونه درختی در ارتفاعات متوسط و نسبتاً مرتفع جنگل‌های شمال که از آستارا تا گرگان می‌روید.

zeytoun/زیتون

نام علمی: *Olea europaea* از تیره: *Oleaceae*

نام فارسی: زیتون

منطقه مورد استفاده: اکثر نواحی ایران

معرفی: این گونه درختی در نواحی رودبار و منجیل زیاد کشت می‌شود. همچنین بیشه‌هایی در تپه‌های اطراف بهشهر، علی‌آباد، رامیان و مینودشت دیده شده است.

sef/سف

نام علمی: *Malus Communis* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: سیب وحشی

منطقه مورد استفاده: طوالش

معرفی: گونه درختی که به ارتفاع ۱۵-۱۰ متر می‌رسد و در جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان می‌روید.

sefid palat/سفید پلت

نام علمی: *Populus caspica* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: سفید پلت

منطقه مورد استفاده: لاهیجان

معرفی: گونه درختی که یکی از درختان اختصاصی ایران و مخصوص جنگل‌های شمال بوده و

از جلگه تا ارتفاع ۱۴۰۰ متر دیده شده است.

سفیدار /sefi dar/

نام علمی: *Populus caspica* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: سفید پلت

منطقه مورد استفاده: گرگان و مازندران

معرفی: گونه درختی که یکی از درختان اختصاصی ایران و مخصوص جنگل‌های شمال بوده و

از جلگه تا ارتفاع ۱۴۰۰ متر دیده شده است.

سنگه /senge/

نام علمی: *Cydonia oblonga* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: به وحشی

منطقه مورد استفاده: رامسر و تنکابن

معرفی: گونه درختی که به صورت درختان کوچک بدون خار هستند و در ارتفاعات مختلف

جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان و جنگل لوه گنبد کاووس می‌روید.

سوگوت /sogout/

نام علمی: *Salix sp.* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: بید

منطقه مورد استفاده: مینودشت

معرفی: گونه درختی که گونه‌های مختلف این جنس به صورت درخت و درختچه دیده می‌شود.

بیدها معمولاً در کنار رودخانه‌ها و باطلاق‌ها و خاک‌های مرطوب سبک خوب رشد می‌کنند.

سوگوت /sogout/

نام علمی: *Salix aegyptica* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: بیدمشک

منطقه مورد استفاده: مینودشت

معرفی: گونه درختی که به صورت درختان کوچک در سراسر جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا

۲۵۰۰ متر به طور پراکنده یافت می‌شود.

سویت /sovit/

نام علمی: *Salix sp.* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: بید

منطقه مورد استفاده: ارسباران

معرفی: گونه درختی که گونه‌های مختلف این جنس به صورت درخت و درختچه دیده می‌شود. بیدها معمولاً در کنار رودخانه‌ها، باطلاح‌ها و خاک‌های مرطوب سبک خوب رشد می‌کنند.

سِه/seh/

نام علمی: *Malus Communis* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: سیب وحشی

منطقه مورد استفاده: مازندران

معرفی: گونه درختی که به ارتفاع ۱۵-۱۰ متر می‌رسد و در جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان می‌روید.

شغال به/shoghal beh/

نام علمی: *Cydonia oblonga* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: به وحشی

منطقه مورد استفاده: مازندران، رامیان و کتول

معرفی: گونه درختی که به صورت درختان کوچک بدون خار هستند و در ارتفاعات مختلف جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان و جنگل لوه گنبد کاووس می‌رویند.

شلدار/sheldar/

نام علمی: *Ulmus glabra Huds* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: ملج (نارون سفید)

منطقه مورد استفاده: مینودشت

معرفی: گونه درختی که در ارتفاعات متوسط و نسبتاً مرتفع جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان می‌روید.

صنوبر/sanoubar/

نام علمی: *Populus nigra Var. pyramidalis* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: درخت تبریزی

منطقه مورد استفاده: اراک

معرفی: گونه درختی که از جنس صنوبر می‌باشد. این واریته همان درخت تبریزی معمولی است و در ایران کشت می‌شود.

فوکا /fouka/

نام علمی: *Salix sp.* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: بید

منطقه مورد استفاده: رامسر و تنکابن

معرفی: گونه درختی که گونه‌های مختلف این جنس به صورت درخت و درختچه دیده می‌شود. بیدها معمولاً در کنار رودخانه‌ها، باطلاق‌ها و خاک‌های مرطوب سبک خوب رشد می‌کنند.

فیک /fik/

نام علمی: *Salix sp.* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: بید

منطقه مورد استفاده: رامسر، تنکابن و مازندران

معرفی: گونه درختی که گونه‌های مختلف این جنس به صورت درخت و درختچه دیده می‌شود. بیدها معمولاً در کنار رودخانه‌ها، باطلاق‌ها و خاک‌های مرطوب سبک خوب رشد می‌کنند.

فیکا /fika/

نام علمی: *Salix sp.* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: بید

منطقه مورد استفاده: رامسر، تنکابن و مازندران

معرفی: گونه درختی که گونه‌های مختلف این جنس به صورت درخت و درختچه دیده می‌شود. بیدها معمولاً در کنار رودخانه‌ها، باطلاق‌ها و خاک‌های مرطوب سبک خوب رشد می‌کنند.

قره قاج /gharah afgaj/

نام علمی: *Ulmus carpinifolia* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: اوجا (نارون قرمز)

منطقه مورد استفاده: آستارا

معرفی: گونه درختی که مخصوص ارتفاعات کم جنگل‌های شمال ایران بوده، ولی گاهی نیز تا ارتفاع متوسط پیش می‌رود.

قلمه /ghalameh/

نام علمی: *Populus nigra* Var. *pyramidalis* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: درخت تبریزی

منطقه مورد استفاده: آذربایجان

معرفی: گونه درختی که از جنس صنوبر می‌باشد. این واریته همان درخت تبریزی معمولی است و در ایران کشت می‌شود.

کبوده /kaboudeh/

نام علمی: *Populus caspica* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: سفید پلت

منطقه مورد استفاده: تهران و یزد

معرفی: گونه درختی که یکی از درختان اختصاصی ایران و مخصوص جنگل‌های شمال بوده و از جلگه تا ارتفاع ۱۴۰۰ متر دیده شده است.

کرکدار /kork dar/

نام علمی: *Tilia rubra* از تیره: *Tiliaceae*

نام فارسی: درخت نمودار

منطقه مورد استفاده: طوالش

معرفی: گونه درختی که در تمام نقاط جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۵۰۰ متر به صورت پراکنده می‌روید و به صورت درختان کوچک در سراسر جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۵۰۰ متر به طور پراکنده یافت می‌شود.

کف /kaf/

نام علمی: *Tilia rubra* از تیره: *Tiliaceae*

نام فارسی: درخت نمودار

منطقه مورد استفاده: رشت

معرفی: گونه درختی که در تمام نقاط جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۵۰۰ متر به صورت پراکنده می‌روید و به صورت درختان کوچک در سراسر جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۵۰۰ متر به طور پراکنده یافت می‌شود.

کِف /kef/

نام علمی: *Tilia rubra* از تیره: *Tiliaceae*

نام فارسی: درخت نمودار

منطقه مورد استفاده: رشت

معرفی: گونه درختی که در تمام نقاط جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۵۰۰ متر به صورت پراکنده می‌روید و به صورت درختان کوچک در سراسر جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۵۰۰ متر به طور پراکنده یافت می‌شود.

کندس /koundous/

نام علمی: *Mespilus germanica* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: ازگیل

منطقه مورد استفاده: گرگان، کجور و مازندران

معرفی: گونه درختی که به صورت درختان کوچک یا درختچه‌های خاردار در سراسر جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۰۰۰ متر وجود دارد.

کنس /konous/

نام علمی: *Mespilus germanica* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: ازگیل

منطقه مورد استفاده: گیلان و مازندران

معرفی: گونه درختی که به صورت درختان کوچک یا درختچه‌های خاردار در سراسر جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۰۰۰ متر وجود دارد.

کنوس /knous/

نام علمی: *Mespilus germanica* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: ازگیل

منطقه مورد استفاده: گیلان و مازندران

معرفی: گونه درختی که به صورت درختان کوچک یا درختچه‌های خاردار در سراسر جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۰۰۰ متر وجود دارد.

کوچوک /kochok/

نام علمی: *Cotoneaster recemiflor* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: شیر خشت

منطقه مورد استفاده: کتول

معرفی: گونه درختی که به صورت درختچه‌هایی در نقاط کوهستانی، خشک و استپی نقاط مرتفع بعضی از نواحی جنگل‌های شمال (تا ۲۴۰۰ متر) رشد می‌کند.

کیو /kiu/

نام علمی: *Tilia rubra* از تیره: *Tiliaceae*

نام فارسی: درخت نمودار

منطقه مورد استفاده: آستارا

معرفی: گونه درختی که در تمام نقاط جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۵۰۰ متر به صورت پراکنده می‌روید و به صورت درختان کوچک در سراسر جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۵۰۰ متر به طور پراکنده یافت می‌شود.

گل پردار /gol par dar/

نام علمی: *Ulmus carpinifolia* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: اوجا (نارون قرمز)

منطقه مورد استفاده: رشت

معرفی: گونه درختی که مخصوص ارتفاعات کم جنگل‌های شمال ایران بوده، ولی گاهی نیز تا ارتفاع متوسط پیش می‌رود.

گیلاس /gilas/

نام علمی: *Prunus avium* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: گیلاس وحشی (آلوکک)

منطقه مورد استفاده: آستارا

معرفی: گونه درختی که در اغلب نقاط جنگل‌های شمال ایران از آستارا تا جنگل لوه در ارتفاعات مختلف می‌روید.

ل /le/

نام علمی: *Ulmus carpinifolia* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: اوجا (نارون قرمز)

منطقه مورد استفاده: لاهیجان و تنکابن

معرفی: گونه درختی که مخصوص ارتفاعات کم جنگل‌های شمال ایران بوده، ولی گاهی نیز تا ارتفاع متوسط پیش می‌رود.

لورت /lorot/

نام علمی: *Ulmus glabra* Huds از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: ملج (نارون سفید)

منطقه مورد استفاده: لاهیجان و رودسر

معرفی: گونه درختی که در ارتفاعات متوسط و نسبتاً مرتفع جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان می‌روید.

لونگا /longa/

نام علمی: *Ulmus glabra* Huds از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: ملج (نارون سفید)

منطقه مورد استفاده: رامسر و تنکابن

معرفی: گونه درختی که در ارتفاعات متوسط و نسبتاً مرتفع جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان می‌روید.

له /leh/

نام علمی: *Ulmus carpiniifolia* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: اوچا (نارون قرمز)

منطقه مورد استفاده: لاهیجان و تنکابن

معرفی: گونه درختی که مخصوص ارتفاعات کم جنگل‌های شمال ایران بوده، ولی گاهی نیز تا ارتفاع متوسط پیش می‌رود.

مشک فیک /moshk fik/

نام علمی: *Salix aegyptica* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: بیدمشک

منطقه مورد استفاده: در اکثر مناطق ایران

معرفی: گونه درختی که به صورت درختان کوچک در سراسر جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۵۰۰ متر به طور پراکنده یافت می‌شود.

ملج /malach/

نام علمی: *Ulmus glabra Huds* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: ملج (نارون سفید)

منطقه مورد استفاده: مازندران، کجور و نور

معرفی: گونه درختی که در ارتفاعات متوسط و نسبتاً مرتفع جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان

می‌روید.

ملج /melach/

نام علمی: *Ulmus glabra Huds* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: ملج (نارون سفید)

منطقه مورد استفاده: مازندران، کجور و نور

معرفی: گونه درختی که در ارتفاعات متوسط و نسبتاً مرتفع جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان

می‌روید.

ملیج /melich/

نام علمی: *Ulmus glabra Huds* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: ملیج (نارون سفید)

منطقه مورد استفاده: گرگان، رامیان و کتول

معرفی: گونه درختی که در ارتفاعات متوسط و نسبتاً مرتفع جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان

می‌روید.

نرمدار /narm dar/

نام علمی: *Tilia rubra* از تیره: *Tiliaceae*

نام فارسی: درخت نمودار

منطقه مورد استفاده: گرگان، مازندران و نور

معرفی: گونه درختی که در تمام نقاط جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۵۰۰ متر به صورت

پراکنده می‌روید و به صورت درختان کوچک در سراسر جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۵۰۰

متر به طور پراکنده یافت می‌شود.

نمدار /nem dar/

نام علمی: *Tilia rubra* از تیره: *Tiliaceae*

نام فارسی: درخت نمودار

منطقه مورد استفاده: گرگان، مازندران و نور

معرفی: گونه درختی که در تمام نقاط جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۵۰۰ متر به صورت پراکنده می‌روید و به صورت درختان کوچک در سراسر جنگل‌های شمال از ارتفاع کم تا ۲۵۰۰ متر به طور پراکنده یافت می‌شود.

نیل /nil/

نام علمی: *Zelkova Carpinifolia pall* از تیره: *Ulmaceae*

نام فارسی: درخت آزاد

منطقه مورد استفاده: آستارا

معرفی: گونه درختی که مخصوص نواحی کم ارتفاع تا ۱۵۰۰ متر جنگل‌های شمال بوده و به صورت درختان بزرگ دیده می‌شود.

وَجِر /vejer/

نام علمی: *Cotoneaster recemiflor* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: شیر خشت

منطقه مورد استفاده: مازندران

معرفی: گونه درختی که به صورت درختچه‌هایی در نقاط کوهستانی، خشک و استپی نقاط مرتفع بعضی از نواحی جنگل‌های شمال (تا ۲۴۰۰ متر) رشد می‌کند.

وَجَل /vahal/

نام علمی: *Cotoneaster recemiflor* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: شیر خشت

منطقه مورد استفاده: مازندران

معرفی: گونه درختی که به صورت درختچه‌هایی در نقاط کوهستانی، خشک و استپی نقاط مرتفع بعضی از نواحی جنگل‌های شمال (تا ۲۴۰۰ متر) رشد می‌کند.

ون /van/

نام علمی: *Fraxinus excelsior* از تیره: *Oleaceae*

نام فارسی: زبان گنجشک

منطقه مورد استفاده: زیارت گرگان، مازندران، نور، کجور، ارسباران و آستارا
 معرفی: این گونه درختی به صورت درختان بزرگ در اکثر نقاط جنگل‌های شمال ایران از ارتفاعات متوسط تا فوقانی وجود دارد.

وند/vand/

نام علمی: *Fraxinus excelsior* از تیره: *Oleaceae*

نام فارسی: زبان گنجشک

منطقه مورد استفاده: زیارت گرگان، مازندران، نور، کجور، ارسباران و آستارا
 معرفی: این گونه درختی به صورت درختان بزرگ در اکثر نقاط جنگل‌های شمال ایران از ارتفاعات متوسط تا فوقانی وجود دارد.

ونو/vanou/

نام علمی: *Fraxinus excelsior* از تیره: *Oleaceae*

نام فارسی: زبان گنجشک

منطقه مورد استفاده: لرستان و رامیان
 معرفی: این گونه درختی به صورت درختان بزرگ در اکثر نقاط جنگل‌های شمال ایران از ارتفاعات متوسط تا فوقانی وجود دارد.

وی/vi/

نام علمی: *Salix sp.* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: بید

منطقه مورد استفاده: آستارا، طوالش، گیلان و لاهیجان
 معرفی: گونه درختی که گونه‌های مختلف این جنس به صورت درخت و درختچه دیده می‌شود. بیدها معمولاً در کنار رودخانه‌ها، باطلاح‌ها و خاک‌های مرطوب سبک، خوب رشد می‌کنند.

ویدار/vidar/

نام علمی: *Salix sp.* از تیره: *Salicaceae*

نام فارسی: بید

منطقه مورد استفاده: آستارا، طوالش، گیلان و لاهیجان
 معرفی: گونه درختی که گونه‌های مختلف این جنس به صورت درخت و درختچه دیده می‌شود. بیدها معمولاً در کنار رودخانه‌ها، باطلاح‌ها و خاک‌های مرطوب سبک، خوب رشد می‌کنند.

هسی /hesi/

نام علمی: *Malus Communis* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: سیب وحشی

منطقه مورد استفاده: لاهیجان و دیلمان

معرفی: گونه درختی که به ارتفاع ۱۵-۱۰ متر می‌رسد و در جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان

می‌روید.

هسیب /hesib/

نام علمی: *Malus Communis* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: سیب وحشی

منطقه مورد استفاده: لاهیجان و دیلمان

معرفی: گونه درختی که به ارتفاع ۱۵-۱۰ متر می‌رسد و در جنگل‌های شمال از آستارا تا گرگان

می‌روید.

هلدانه /haldoneh/

نام علمی: *Prunus avium* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: گیلاس وحشی (آلوکک)

منطقه مورد استفاده: رامسر و تنکابن

معرفی: گونه درختی که در اغلب نقاط جنگل‌های شمال ایران از آستارا تا جنگل لوه در

ارتفاعات مختلف می‌روید.

هلو /holou/

نام علمی: *Prunus divaricata* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: گوجه

منطقه مورد استفاده: لاهیجان، دیلمان و رودسر

معرفی: گونه درختی که به صورت درخت کوچک در جنگل‌های شمال از جلگه تا مرز فوقانی

جنگل به فراوانی یافت می‌شود.

هلی /hali/

نام علمی: *Prunus divaricata* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: گوجه

منطقه مورد استفاده: نور و مازندران

معرفی: گونه درختی که به صورت درخت کوچک در جنگل‌های شمال از جلگه تا مرز فوقانی جنگل به فراوانی یافت می‌شود.

هلی کک /hali kak/

نام علمی: *Prunus avium* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: گیلاس وحشی (آلوکک)

منطقه مورد استفاده: نور، کجور و مازندران

معرفی: گونه درختی که در اغلب نقاط جنگل‌های شمال ایران از آستارا تا جنگل لوه در ارتفاعات مختلف می‌روید.

همرود/hamroud/

نام علمی: *Pyrus sp.* از تیره: *Rosaceae*

نام فارسی: گلابی وحشی

منطقه مورد استفاده: منجیل

معرفی: گونه درختی که به صورت درخت یا درختچه‌های خاردار در نقاط مختلف جنگل‌های شمال می‌روید.

یاس سفید/yase sefid/

نام علمی: *Jasminum officinal* از تیره: *Oleaceae*

نام فارسی: یاسمن سفید (یاس زینتی)

منطقه مورد استفاده: مازندران و تنکابن

معرفی: این گونه درختی به صورت گیاه پیچیده‌ای است که به بلندی ۸ متر هم می‌رسد. در شمال ایران از ارتفاع ۱۰۰ تا ۷۵۰ متر وجود دارد.

یاسمن سفید/yasaman sefid/

نام علمی: *Jasminum officinal* از تیره: *Oleaceae*

نام فارسی: یاسمن سفید (یاس زینتی)

منطقه مورد استفاده: نور و کجور

معرفی: این گونه درختی به صورت گیاه پیچیده‌ای است که به بلندی ۸ متر هم می‌رسد. در شمال ایران از ارتفاع ۱۰۰ تا ۷۵۰ متر وجود دارد.

۴. نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر آن بود تا اسامی محلی درختان و درختچه‌های تیره‌های گیاهی مورد مطالعه را در منطقه مشخصی بررسی کند. از آنجایی که سراسر منطقه مورد مطالعه شامل استان‌های گیلان، مازندران و گلستان جزء استان‌های دارای پوشش جنگلی می‌باشد، درختان و درختچه‌ها به صورت ملموسی در جوامع این مناطق دارای نقش بوده و در نتیجه اسامی آنها هم براساس جایگاه و اجتماعات مختلف به صورت محلی و بومی انتخاب شدند که مورد استفاده قرار می‌گیرند و دارای اهمیت و جایگاه ویژه‌ای هستند. گیاهان مورد مطالعه در این بررسی به صورت درختان و درختچه‌های متفاوت در تیره‌های گیاهی می‌باشند.

نتایج پژوهش نشان می‌دهد که یک درخت یا درختچه در هر یک از استان‌ها بسته به نوع زبان رایج در هر قسمت می‌تواند با اسامی مختلف نام‌گذاری شود که این مورد در استان گیلان بسیار متفاوت و حتی متنوع می‌باشد. در شرق گیلان، مرکز و منطقه تالش و نیز منطقه آستارا یک درخت یا درختچه دارای اسامی متفاوت می‌باشند و این مورد در استان مازندران تا حدود کم‌تر وجود دارد. در این پژوهش ۱۰۶ نام علمی برای درختان به همراه اسامی علمی و نام تیره گیاهی آنها با ذکر منطقه‌ای که با آن نام شناخته می‌شوند، گردآوری گردید و توضیح مختصر گیاه‌شناسی برای هر یک ارائه شده است. از آنجایی که در بسیاری از این مناطق زبان محلی به دلایل مختلف در حال کم‌رنگ شدن می‌باشد، جمع‌آوری و ثبت این اسامی محلی درختان دارای اهمیت ویژه‌ای می‌باشد.

References

1. Modarressi Y. *An Introduction to the Sociology of Language*. Tehran: Institute of Humanities and Cultural Studies, 1979. [In Persian]
2. Payende Langroudi M. *The culture of Gil and Dilam*. Tehran: Amirkabir Publishing Institute, 1979. [In Persian]
3. Sheikh Sang Tajan S, Yousefi Garakooie A. The Study and Comparison of Address Terms in Persian and Gilaki. *Journal of Sociolinguistics*. 2017; 1(2): 46-63. [In Persian]
4. Angiosperm Phylogeny Group. An update of the Angiosperm Phylogeny Group classification for the orders and families of flowering plants: APG III. *Botanical Journal of the Linnean Society*. 2009; 161(2): 105-121.
5. Takhtajan A. *Diversity and Classification of Flowering Plants*. New York: Columbia University Press, 1997: 1-620.
6. Lemke D. A synopsis of Flacourtiaceae. *Aliso*. 1988; 12(1): 29-43.
7. Denk T, GW G. Phylogeny and biogeography of *Zelkova* (Ulmaceae sensu stricto) as inferred from leaf morphology, ITS sequence data and the fossil record. *Bot J Linn Soc*. 2005; 147(2): 129-157.

استناد به این مقاله

حیبی بی‌بالانی، قاسم؛ موسی‌زاده صیاد محله، فاطمه (۱۴۰۰). نام‌های محلی درختان تیره‌های زیتون، گلسرخیان، بیدیان، نمداریان و نارونیان در ایران. *بیولوژی کاربردی*، دوره ۱۱(۴۲)، ص ۵-۳۴.